

023. Vierde Groot Dictee der Nederlandse Taal (auteur: Han van Gessel)

Het decembergevoel

December is sinds mensenheugenis een maand van nerveuze verwachting. Door de ongegeneerde activiteiten van de commercie word je de langverbeide komst van Sinterklaas tegenwoordig al ruim van tevoren gewaar, terwijl ook de serene geneugten van het kerstfeest al vroeg tot vermoeiens toe worden tentoongespreid.

Vroeger trad de steile gestalte van de filantropische bisschop met minzame nijgingen de huiskamer binnen, waar hij met veel egards werd ontvangen; hij werd steevast geëscorteerd door een frêle Zwarte Piet, die met een takkenbos van rijshout olijk dreigde slechteriken te kastijden.

Kinderen, die zich eerst vermeiden met ganzenborden of bij het kaartspel elkaar halsstarrig de zwartepiet trachtten toe te spelen, plachten doodstil te worden; ze wachtten lijdzaam af of zij getrakteerd zouden worden op saffraangeel suikergoed, frambozenrood marsepein of minuscule pakketjes.

Op sinterklaasavond regende het dure cadeaus: portefeuilles van slangenleer, porseleinen eau-de-colognefljes, esthetisch gevormde bonbonnières, cameeën met reliëfs, sjaals van shantoeng of kasjmier.

Tegenwoordig lijkt de goedheilig man het veld te moeten ruimen ten gunste van de Kerstman; deze schrijdt steeds vaker ten aanschouwen van velen door drukke winkelcentra, tenzij buig weer dat ten enenmale verhindert.

Deze ontwikkeling kan de doodsteek betekenen voor het collectieve dichterschap in dienst van het sint-nicolaasrijm – o droefenis! Wat hebben wij niet, in onze puberteit en nog lang daarna, ons best gedaan om een woordenbrij te creëren vol zoetgevooisde clichés en uitentreuren herhaalde rijmelarijen!

Het feest van Kerstmis, eens allerwegen een devoot festijn met dennentakken en mistletoe, wordt steeds meer naar Noord-Amerikaans voorbeeld gemodelleerd – een hard gelag voor sensibele asceten en puriteinen, die nooit ofte nimmer willen meedoen aan te veel nieuwlichterij.

Mijter en tabberd, hulstguirlandes en engelenhaar – zij bepalen het decembergevoel, maar hoe lang nog?